

BELEIDSPLAN
2020-2022

STICHTING
HISTORISCHE KRING IJSSELSTEIN

ONTMOET HISTORISCH IJSSELSTEIN

Inhoudsopgave

Visie	3
Doelstelling	3
Taken	3
Kennis vergaren	
Behoud en beheer	
Kennis verspreiden	
De uitdaging	5
De aanpak	5
Voortzetting succesvolle bestaande activiteiten	5
1. Thema-avonden	
2. Voorjaarswandelingen	
3. Excursie in september	
4. Bijdrage aan de Open Monumentendag	
5. Publicatie van vier afleveringen van het HKIJ-tijdschrift	
6. Uitbreiden website	
7. Beschrijven van beeldmateriaal voor de beeldbank	
8. Social media	
9. Advies en informatie	
10. Kranslegging dodenherdenking	
Plannen en activiteiten	7-9
1. Vrijwilligers	
2. Ontsluiting archiefmateriaal RHC	
3. Samenwerking met het Museum IJsselstein	
4. Meer aandacht voor de buitengebieden	
5. Bijdragen aan het project “Verbeterde binnenstad”	
6. Cursus “Oud-IJsselstein”	
7. Het digitaliseren van het eigen kranten-, video- en audioarchief	
8. Waardstelling na-oorlogse wijken	
9. Opzetten van een 'gidsengilde'	
10. Monumentenbeschrijvingen	
11. Nieuwe omgevingswet	
Bestuurlijke ontwikkeling	9
Huisvesting	9
Financiën	11

Visie

De stad IJsselstein met omliggend land heeft een interessante economische, culturele en sociale geschiedenis. Het is belangrijk die onder de aandacht te brengen van elke generatie en om waardevolle tastbare overblijfselen daarvan te behouden.

Doelstelling

De HKIJ wil onderzoek bevorderen naar de geschiedenis en cultuur van IJsselstein en omliggend land en materiële en immateriële voortbrengselen daarvan verzamelen, behouden, beheren en in de openbaarheid brengen. Daarbij zal worden samengewerkt met andere partijen die (deels) hetzelfde beogen.

Taken

De HKIJ stelt zich daartoe de volgende taken:

Kennis vergaren

- Bevorderen van en bijdragen aan onderzoek van gebouwen en archeologische gebieden.
- Het vergaren van kennis over de geschiedenis van IJsselstein.
- Het vergaren van kennis over de (volks)cultuur van IJsselstein.

Behoud en beheer

- Het signaleren van ontwikkelingen die kunnen leiden tot verlies van waardevolle overblijfselen of kennis van de IJsselsteinse geschiedenis en in actie komen bij concrete bedreigingen daarvan.
- Op overzichtelijke wijze bewaren en beheren van geschriften en beeld- en geluidsmateriaal met betrekking tot de geschiedenis van IJsselstein.
- Het beschrijven van voor de geschiedenis relevante objecten en gebeurtenissen in IJsselstein.
- Het ondersteunen en meewerken aan (beleids)ontwikkelingen en initiatieven die IJsselstein (met omliggend land zoals de Lopikerwaard) in (cultuur)historisch opzicht verder op de kaart zet.

Kennisverspreiding

- Het fysiek toegankelijk maken van beschikbare geschriften en beeld- en geluidsmateriaal.
- Het beheer en onderhoud van een website, die zoveel mogelijk beschikbare informatie digitaal toegankelijk maakt en over actuele ontwikkelingen informeert.
- Het actief verspreiden van kennis via de (digitale) media.
- Het geven van rondleidingen in samenwerking met "Uit in IJsselstein". Hierbij beschikken de rondleiders over een behoorlijke kennis aangaande de IJsselsteinse geschiedenis.
- De uitgave van een tijdschrift voor donateurs en/of belangstellenden in druk- of digitale vorm.
- Het op projectbasis organiseren van en bijdragen leveren aan evenementen (bijv. de donateursavond, najaarsexcursie en Open Monumentendag).
- Wijkgericht werken: de HKIJ gaat de wijken in met presentaties. Hiermee bereiken we een belangrijke doelgroep.

...ant 14 en 16, waar vroeger het huis stond van Bernard en Christina Aletta Tyssot de Patot.

**... Pierre Corneille Tyssot de Patot
... r Ceylon**

...te Corneille Tyssot de Patot, de derde zoon
...t Simon, werd ook militair. Hij diende in het
...giment Lawik en was in garnizoen in de stad
...orinchem, toen hij op 30 juli 1713 tijdens een duet,
...het naburige dorpje Dalem de vaandrig Van
...Alphen doodde. Hij werd oneervol uit het leger
...ontslagen en werd door zijn ouders naar India
...gestuurd, waar Isaac Rumpf raadshier was, een
...neef van zijn stiefmoeder. Zo kwam Pierre Corneille
...Tyssot de Patot in dienst van de garde van de
...gouverneur van de Verenigde Oost-Indische
...Compagnie op Ceylon. Vaandrig Tyssot de Patot
...werd er bevorderd tot luitenant en trouwde op 12
...september 1717 met Maria Margaretha Visboom,
...een dochter van de onderkoopman Marcus
...Visboom en Cornelia van Wijnbergen. Als kapitein
...ging hij naar Jafnapatnam op Ceylon, waar bij het
...commando had over 350 manschappen. Na een
...miskraam stierf zijn echtgenote in 1721 op Ceylon
...zonder hem kinderen na te laten. Pierre Corneille
...zonder hertrouwde met Anna Maria van Beurding en werd
...opperkoopman en deslave in Matara op Ceylon,
...waar twee kinderen werden geboren: Anna Maria
...Sara Rodriga, die jong overleed, en Simon Johan-
...nes (VI) op 20 februari 1727. Anna Maria van
...ding overleed op Ceylon in 1733. Pierre

De vier ongehu...
Tyssot de Patot in d...

Op 11 november 1742 bezat de seer...
Tyssot de Patot-Beks voor zichzelf, haar vier
...ongetrouwde stiefdochters, naar twee spitzonen en
...naar schoondochter Christina Aletta de Baat de
...rechten op drie banken in de Hervormde kerk van
...IJsselstein met de nummers 14, 15 en 16. De vier
...ongetrouwde dochters van Simon Tyssot de Patot
...woonden vermoedelijk vanaf de dood van hun broer Jean in
...ieder geval vanaf de dood van twee overleden broers in
...1749 in het huis van hun twee overleden broers in
...de Kloosterstraat (nu 9c t/m 9e)

IJsselstraat 18 en 20, w...
van Weijer van Overen
Ty...

De uitdaging

De HKIJ is in 1975 ontstaan vanuit de behoefte om het cultuurhistorisch erfgoed van IJsselstein te kwalificeren en te beschermen. Er is veel bereikt en we kunnen terugkijken op een flinke lijst van verdiensten. Veel barricaden zijn geslecht en we zijn inmiddels een gerespecteerde vrijwilligersorganisatie, die in verscheidene overlegstructuren is vertegenwoordigd. Nu staan we voor de uitdaging om de HKIJ in de veranderde maatschappelijke omgeving verder te verankeren. Dit vanuit de wetenschap dat de 'eerste generatie HKIJ-ers' aan het afnemen is. Ook het aantal donateurs vertoont een dalende lijn.

Het doel is dat we vanuit hetgeen bereikt is met elan, vanuit missie en visie zoals is vastgesteld, de toekomst verder ingaan. Kort gezegd: de HKIJ is zichtbaar participierend in de IJsselsteinse samenleving.

De aanpak

Voortzetting succesvolle bestaande activiteiten .....

1. Het jaarlijks organiseren van thema-avonden die aansluiten op de doelstellingen. Dat zal zoveel mogelijk in de verschillende wijken van IJsselstein plaatsvinden
2. Voorjaarsavondwandelingen in mei en juni en 'vertelvaarten' in de zomer ism Yselvaert
3. Excursie in september.
4. Bijdragen aan input mbt Open Monumentendag in september op initiatief van o.a. met Uit in IJsselstein
5. Vier uitgaven van het HKIJ-tijdschrift Bijdragen tot de geschiedenis van IJsselstein - Stad en Land.
6. Het uitbreiden van de website waaraan een geïntegreerd lees- en verwijs PDF-systeem van de HKIJ-tijdschriftuitgaven wordt toegevoegd.
7. Het verder beschrijven van foto's en ander materiaal ter publicatie in onze beeldbank.
8. Verder zijn wij ook zichtbaar op de social media, via Twitter, Facebook en Instagram.
9. Het geven van adviezen en het beantwoorden van informatieverzoeken uit het onderwijsveld, zowel van leerlingen/studenten en docenten, afkomstig van basis- tot hogescholen.
10. Het leggen van een krans bij het monument tijdens de jaarlijkse dodenherdenking op 4 mei.

Plannen en activiteiten

1. De HKIJ heeft voor haar werkzaamheden altijd behoefte aan vrijwilligers.

Het werven van nieuwe vrijwilligers gebeurt door:

- a) het plaatsen van een oproep/vacature op onze website en die van de vrijwilligerscentrale IJsselstein;
- b) gebruik te maken van het eigen netwerk.

2. Verdere ontsluiting archiefmateriaal RHC

In het Regionaal Historisch Centrum (RHC) Rijnstreek en Lopikerwaard in Woerden zijn de archieven te raadplegen die betrekking hebben op de geschiedenis van IJsselstein. Deze archieven zijn uniek en onvervangbaar. Sommigen zijn (nog) onvoldoende ontsloten. Belangrijk is de bekendheid van het RHC in IJsselstein te vergroten. Met de huidige stand van innovatieve digitale technieken zou dat moeten kunnen. Een oude ambitie om te komen tot een 'HistorischOntmoetingsPunt' (HOP) kan hiervoor de aanjager zijn.

3. Samenwerking met het Museum IJsselstein

Een van de doelstellingen van het MIJ is het verspreiden van kennis over de geschiedenis van IJsselstein middels historische voorwerpen ipv artefacten. Daarom hebben de HKIJ en MIJ een gemeenschappelijk belang. Dat heeft ertoe geleid dat de HKIJ inmiddels een structurele bijdrage levert aan tentoonstellingen die verwant zijn aan de visie en doelen van de HKIJ. Een mooi voorbeeld van samenwerking is de realisatie van de verbeelde 'canon van IJsselstein' op de grote kastenwand van het museum in 2018 en de uitwerking van de buitententoonstelling 'Bezet en Vrij' in 2020. Deze vorm van kennisverspreiding vraagt om vervolg.

4. Meer aandacht voor de buitengebieden

Het gebied buiten de bebouwde kom is het buitengebied van IJsselstein en wordt omringd door een denkbeeldige 'rode contour'. In het verleden is door de (lokale) politiek de afspraak gemaakt dat buiten deze rode contouren geen woningbouw mag worden gepleegd. In het belang van het buitengebied wil de HKIJ met de Werkgroep Behoud Lopikerwaard (WBL) samenwerken om te voorkomen dat bebouwing van het buitengebied in strijd is met de cultuurhistorische waarde van het IJsselsteinse landelijke gebied. Zo is het bijvoorbeeld belangrijk om deze beleidsperiode te komen tot een cultuurhistorische waardestelling van het landelijk gebied Lagedijk.

5. Bijdragen aan het project 'Verbeterde binnenstad'

De gemeente IJsselstein en partijen uit de ondernemerswereld zijn bezig met het project 'Verbeterde binnenstad'. Aan dit proces willen wij bijdragen en meedenken ter bescherming van de cultuurhistorische identiteit van IJsselstein.

6. Voortzetten cursus 'Oud-IJsselstein'

In samenwerking met Kursusproject IJsselstein (KPIJ) zijn er vanaf najaar 2016 tot en met voorjaar 2019 acht cursus-sessies geweest van 4 avonden per cursus. Inmiddels hebben meer dan 100 personen daaraan deelgenomen. Gesteld kan worden dat er grote belangstelling hiervoor bestaat. Er zal dan ook doorgedaan worden met het aanbieden. De vorm en uitvoering kan wel veranderen.

7. Het digitaliseren van het eigen kranten-, video- en audioarchief

De collectie van de HKIJ bevat onder meer het (papieren) archief van het Zenderstreeknieuws uit de jaren zeventig, tachtig en negentig, en allerlei video- en audiomateriaal over IJsselstein. Dit initiatief vergt veel aandacht, tijd en geld. De digitalisering van het Zenderstreeknieuws is, met steun van het Roest Croliusfonds, inmiddels gerealiseerd. Aandacht vraagt nu de beschikbaarstelling voor de IJsselsteinse bevolking.

8. Waardstelling na-oorlogse wijken

IJsselstein heeft een erkende cultuurhistorische binnenstad. De laatste jaren zijn de 'wederopbouw wijken' in ons land meer en meer in de belangstelling gekomen als te waarderen entiteiten in ons stedelijk landschap. Voor IJsselstein vallen hier de wijken Nieuwpoort en Kasteelkwartier onder. Deze bijzondere wijken verdienen het om een 'waarde-stellende' beschrijving te krijgen. Hiervoor heeft de HKIJ inmiddels het initiatief genomen. Als aftrap is een beschrijving van het (vernieuwde) Wit Gele Kruisgebouw in het Kasteelkwartier gepubliceerd, gevolgd door een beschrijving van het LTS gebouw in de Nieuwpoort. Vervolgens zullen de wijken een algehele waardering krijgen ter publicatie. Het uitgangspunt voor deze publicaties is dat ze als basis dienen voor eventuele redengevende omschrijvingen voor bijvoorbeeld de IJsselsteinse commissie voor de omgevingskwaliteit (monumenten en welstand).

9. Opzetten van een 'gidsengilde'

In navolging van het realiseren van het 'vlaggenilde' (vooralsnog alleen de oude Nicolaaskerk) en het 'waaggilde' is het belangrijk om in de beleidsperiode te komen tot een gidsengilde voor het rondleiden van belangstellenden door de stad, waarbij qua kennis een stevig fundament wordt gelegd d.m.v. een cursus. Doel is om te komen tot een goed geschoolde groep van vrijwillige rondleiders die ten dienste van de HKIJ en overige partijen (MIJ, Yselvaert, Uit in IJsselstein, de scholen etc.) op verschillende uitvoeringsniveau's groepsrondleidingen kunnen verzorgen

10. Monumentenbeschrijvingen

Met de introductie van het bestuurlijke 'regiemodel' aan het begin van dit decennium is de samenwerking tussen bestuurlijke overheid en de HKIJ geïntensiveerd. Dat heeft geleid tot richtinggevende resultaten (oude begraafplaats en kasteelpark) daar waar het de cultuurhistorie in het publiek domein betrof. In 2018 bijvoorbeeld heeft de HKIJ een belangrijke bijdrage geleverd aan de prioritering van de gemeentelijke- en rijksmonumenten die in bezit zijn van de Gemeente. In het raadsbesluit daarover is een structurele adviesrol voor de HKIJ opgenomen. In deze beleidsperiode zal de HKIJ het initiatief nemen om in samenwerking met Gemeente de oude stad ruim te voorzien van monumenten-beschrijvingen in beeld en tekst.

11. Nieuwe omgevingswet

Per januari 2022 treedt in Nederland de nieuwe 'omgevingswet' in werking. Deze wet vervangt en bundelt alle wetten op het gebied van de leefomgeving. Dat heeft o.a. verstrekkende gevolgen op het gebied van omgaan met monumenten, bouwvergunningen en inrichten van buitengebieden. De HKIJ zal hier vanuit missie en visie op moeten anticiperen en daarin een actieve rol moeten spelen.

Bestuurlijke ontwikkeling

Op dit moment functioneert het bestuur zonder een huishoudelijk reglement. Het is wenselijk een dergelijk reglement op te stellen en dit in deze beleidsperiode te realiseren. Voorts is voor het bestuur het jaar 2032 richtinggevend bij het initiatief om toe te werken naar een algehele herwaardering van onze architectonische belangrijke renaissance-kerktoren aan de oude Nicolaaskerk. Dit eerste en oudste renaissance bouwwerk boven de Alpen is van erkende Unesco-waarde. Een parel in onze landelijke en West-Europese cultuurhistorie. In 2032 is het 500 geleden dat met de bouw een aanvang werd genomen. Het bestuur van de HKIJ gaat zich inspannen om daar een gedenkwaardig (historisch) moment van te maken.

Huisvesting

Vanaf de oprichting heeft de HKIJ huisvesting gekregen in historische panden die door de gemeente IJsselstein ter beschikking zijn gesteld. Uiteindelijk is in 1989 de Bovenwaag toegewezen. Er is hierbij een bruikleenovereenkomst met de gemeente afgesloten. De Bovenwaag is echter weinig toegankelijk voor met mensen met een beperking, waardoor de HKIJ (te) weinig publieksbekendheid geniet. Voor de publieksfunctie als kenniscentrum zal een locatie op de begane grond, de Benedenwaag, wenselijk zijn. Hierdoor zal de HKIJ meer zichtbaar worden en kunnen belangstellenden beter bediend worden (zie de HOP notitie onder 2. Verdere ontsluiting archiefmateriaal RHC).

Vrijwilligers

De HKIJ is een organisatie die draait op vrijwilligers. Zij zijn ons werkkapitaal. Zonder vrijwilligers is er geen HKIJ. In de komende periode zullen we beleid gaan formuleren waarin o.a. waardering, begeleiding van nieuwkomers uitgewerkt gaan worden. Ook een goede informatievoorziening via frequent verschijnende Nieuwsbrieven is belangrijk.

Financiën

De HKIJ ontvangt geen subsidies voor haar activiteiten. Haar inkomsten worden hoofdzakelijk gegenereerd door donaties van belangstellenden; onze donateurs.

Daarnaast vormen advertenties in het tijdschrift een inkomstenbron en incidenteel worden er schenkingen gedaan.

Het huidige inkomstenmodel is aan het veranderen. Naast het 'donatiemodel' wordt er gekeken naar andere bronnen van inkomsten, zoals fondsenwerving. Tevens worden bijdragen geheven voor activiteiten die door de HKIJ verricht worden, zoals lezingen, excursies, presentaties etc.

Het bestuur van de HKIJ hecht er grote waarde aan dat de stichting de ANBI-status heeft en behoud. Daarmee is voor iedereen de financiële situatie van de HKIJ direct inzichtelijk.

Historische
Kring
Usselstein

januari 2020